

SLOVENSKO PASTORALNO SREDIŠČE – DUHOVNIJA SV.IVANA

Nekaj zgodovine

Nastanek slovenskega pastoralnega središča sega precej daleč v zgodovino, še v čas, ko so se prav v cerkvi sv. Ivana zbirali tudi slovenski verniki, ki so bili del mestnega prebivalstva, v času, ko je ta cerkev, sicer posvečena leta 1593 pripadla cerkvi na Travniku, potem ko je ta postala last jezuitov, nekje v 18. stol. Zgodovinski dogodki so se nato burno spreminjali vse do prve svetovne vojne. Že tik pred njo, na začetku XX. stol., ko je travniški župnik postal Slovenec Ivan Kokošar in je spodbujal slovensko udeležbo pri maši, so se v njej občasno zbirali slovenski verniki. Po letu 1920 pa je g. Ivan Reščič pridobil cerkev sv. Ivana za potrebe slovenskih vernikov. Vendar njihov položaj je bil dokaj zapleten. Bili so člani različnih italijanskih župnij in z naraščajočim fašizmom, so bila ukinjena bogoslužja, kjer je bila v uporabi slovenščina. Leta 1942 so cerkev fašistični nestrpneži celo sežgali. Šele po vojni so jo slovenski verniki sicer s težavo pridobili v uporabo. Za to je poleg že omenjenega Ivana Reščiča skrbel g. Mirko Mazora, leta 1955 pa je Reščiča nasledil g. Mirko Filej, ki je navdušeno poskrbel tudi za obnovo cerkve. Po prerani smrti g. Fileja je skrb za cerkev prevzel msgr. Franc Močnik. Pod njegovim vodstvom so slovenski duhovniki razmišljali o tem, kako bi bilo modro v središču mesta oblikovati personalno župnijo, ki bi vključevala Slovence. Do tedaj smo namreč Slovenci lahko imeli slovenske maše raztresene po cerkvah v mestu. Italijanski duhovniki so temu sprva nasprotovali, a je na koncu prevladal razum. Nadškof Peter Cocolin je v soglasju z duhovniškim zborom, svetovalci in zborom kanonikov 24. oktobra 1972, ustanovil slovensko pastoralno središče. Za prvega odgovornega je postavil prav msgr. Franca Močnika, po katerem se imenuje dom, v katerem se zdaj nahajamo. S to potezo smo končno Slovenci dobili prostor in tudi formalno ureditev za župnijo, ki ni teritorialna, ampak personalna in se vanjo lahko vključijo vsi, ki čutijo potrebo in željo, da obiskujejo župnijo in liturgijo v slovenskem jeziku, saj je prav zaradi te temeljne človekove pravice nastalo to središče, kjer se zbiramo Slovenci in slovensko govoreči ljudje in trenutno še edina cerkev v Gorici, poleg sicer redovnih skupnosti sester v Zavodu sv. Družine in na Korzu, kjer maša poteka v slovenskem jeziku.

Od Franca Močnika se je v slovenskem pastoralnem središču zvrstilo več duhovnikov, ki so bili župniki oz. "škofijski delegati" ali pomočniki: od že pokojnih prvega kaplana Jožeta Markuže in dolgoletnega župnika msgr. Cvetka Žbogarja ter prerano umrlega Alessia Stasija vse do trenutnega vikarja za Slovence v goriški nadškofiji, msgr. Karla Bolčine, jezuita p. Mirka Pelicono in Marijana Markežiča, ki je bil več let pomočnik msgr. Močnika, nato pa sam prevzel vajeti duhovnije in bil pobudnik tudi obnove cerkve in nastanka teh prostorov. Trenutno je duhovniji v dobrodošlo in svežo pomoč p. Jan Cvetek.

Slovensko pastoralno središče se od svoje ustanovitve sooča z nekaterimi težavami - nima teritorija in ker ni civilnopravna oseba, prav tako ne poseduje lastnine. Ostale težave so takšne, s kakršnimi se srečujejo ostale župnije. Deluje pa predvsem zaradi skrbi za slovenski jezik, ki jo poleg duhovnikov namenjamo verniki, da se lahko tudi osebe italijanske narodnosti, ki pristopijo k nam, prepoznavajo v sloveski jezikovni identiteti. Slovenskemu pastoralnemu središču od ustanovitve do danes so bili naklonjeni vsi goriški nadškofi in ga tudi podpirali. Vsi nadškofje v Gorici so se trudili, da bi se kolikor je mogoče tudi naučili slovenskega jezika.